
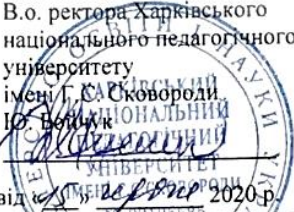

<p>УХВАЛЕНО вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди протокол № 3 від « 12 » червня 2020 року</p>		<p>Система управління якістю ХНПУ імені Г.С. Сковороди</p> <p>ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</p> <p>Тренінг з фаху</p>	<p>ЗАТВЕРДЖЕНО В.о. ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди Ю. Вайчук</p> <p>від « 12 » червня 2020 р.</p>
--	---	--	---

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ТРЕНІНГ З ФАХУ

(назва навчальної дисципліни)

рівня вищої освіти	<u>Першого (бакалаврського)</u> <i>(назва рівня вищої освіти)</i>
галузі знань	<u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> <i>(шифр і назва галузі знань)</i>
спеціальності	<u>051 Економіка</u> <i>(код і назва спеціальності)</i>
освітня програма	<u>Економіка, управління та право</u> <i>(шифр і назва)</i>
Шифр за навчальним планом	<u>ЦДВВ-1.46</u>

Розробник програми: О. Мельникова кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри економічної теорії, фінансів
і обліку

Рецензенти: І. Сідельнікова кандидат економічних наук,
професор кафедри економічної теорії,
фінансів і обліку ХНПУ імені Г.С.
Сковороди

Н. Шиловцева кандидат економічних наук,
професор кафедри міжнародного бізнесу та
економічної теорії ХНУ імені В. Н. Каразіна

Обговорено та рекомендовано до затвердження вченою радою юридичного факультету
протокол № 10 від «10» червня 2020 року

Голова ради (В.О. Процевський)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено центром ліцензування, акредитації і контролю якості освіти

Директор (І. Єсьман)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Пояснювальна записка

Програма *вибіркової* навчальної дисципліни *Тренінг з фаху* складена відповідно до освітньої програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань *05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 051 Економіка*.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Тренінг з фаху» є розвиток особистості майбутнього професіонала, набуття знань, вмінь та навичок, корекцію та формування здібностей, що необхідні для розвитку професійної компетентності майбутнього фахівця з економіки.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Тренінг з фаху» є самовдосконалення особистості як фахівця з економіки та вчителя економічних дисциплін, визначення кар'єрної орієнтації студентів, опанування основними принципами і методами активної групової роботи в процесі вирішення ділових та конфліктних ситуацій, розкриття технологій успіху професійної діяльності, визначення методологічних основ та методичних прийомів проведення уроків з економічних дисциплін у закладах освіти, формування практичних навичок діяльності фахівця при веденні бізнесу у реальному секторі економіки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньої програми формуються **програмні компетентності**:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері економіки та у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області професійної діяльності.

ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 10. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 12. Здатність свідомо та соціально-відповідально діяти на основі етичних міркувань.

ФК 1. Здатність виявляти закономірності функціонування сучасної економіки на мікро- та макрорівні.

ФК 2. Здатність використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

ФК 5. Розуміння основних особливостей сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ФК 6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ФК 8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері регулювання економічних та соціально-трудова відносин.

ФК 12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

ФК 15. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах у межах спеціальності.

Передумови вивчення дисципліни. Вивчення навчальної дисципліни «Тренінг з фаху» базується на знаннях таких дисциплін як «Політекономія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Міжнародна економіка», «Менеджмент», «Маркетинг», «Методика викладання економічних дисциплін», «Психологія», «Педагогіка», «Основи педагогічної майстерності», «Економіка підприємства», і є важливою складовою формування системного мислення та створення у студентів теоретико-методологічної бази для успішного засвоєння цілої системи економічних наук.

Результати навчання за дисципліною

У результаті опанування змісту навчальної дисципліни здобувачі мають досягнути таких **програмових результатів навчання**:

ПРН 1. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

ПРН 3. Використовувати аналітичний та методичний інструментарій для розуміння логіки прийняття господарчих рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН 4. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПРН 6. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ПРН 7. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН 8. Визначати попит та пропозицію на ринку праці, аналізувати структуру зайнятості та безробіття

ПРН 9. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН 11. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 13. Вміти працювати як самостійно, так і в команді.

ПРН 14. Виконувати дослідження за встановленим замовленням. Розуміти та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПРН 15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН 19. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.

ПРН 20. Набути навички самостійної роботи, виявляти ініціативу та підприємливість, бути критичним і самокритичним. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних мотивів, поваги до різноманіття думок, індивідуальних та міжкультурних відмінностей людей.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6 кредитів ЄКТС 180 годин.

2. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Модуль 1. Тренінг як ефективна форма самовизначення особистості та самовдосконалення її як фахівця.

Тема 1.1. Тренінг: основні концепти та технологія проведення

Актуальність та сутність тренінгу. Основні положення щодо проведення тренінгів. Порівняльна характеристика традиційної форми навчання та тренінгових занять. Види та форми тренінгу. Атрибути тренінгу. Структура тренінгу та планування основних його частини. Етапи підготовки тренінгу. Чинники, що впливають на планування та проведення тренінгу. Функції тренера на тренінговому занятті. Правила групи та їх роль у тренінгу. Способи формування тренінгових груп та особливості їх роботи. Зміст поняття тренінгове коло та доречність його застосування при проведенні тренінгу. Методичні прийоми тренінгу: інтерактивні техніки, що сприяють ефективній взаємодії учасників тренінгу. Переваги та недоліки тренінгу.

Тема 1.2 Особистість та кар'єра.

Визначення професійного типу особистості. Відповідність обраної професії власним здібностям. Визначення поняття кар'єра та її види. Основні моделі кар'єри. Етапи кар'єри. Фактори, що впливають на кар'єрне зростання. Основні компоненти мотивації у кар'єрі. Стадії кар'єрної демотивації. Профілактика професійного вигорання. Визначення кар'єрної

орієнтації особистості.

Тема 1.3 Основи професійної конфліктології.

Функціональне значення ділових конфліктів. Типи ділових конфліктів і комунікативні тактики в конфліктних ситуаціях. Визначення особливостей власної поведінки у міжособистісному спілкуванні та конфліктних ситуаціях.

Тема 1.4 Технології успіху у професійній діяльності.

Процес пошуку роботи та механізм працевлаштування. Резюме та основні його елементи. Тайм-менеджмент як інструмент підвищення ефективності власної діяльності.

Модуль 2. Методологічні основи та особливості викладання економічних дисциплін в закладах освіти.

Тема 2.1. Нормативно-правова база економічної освіти.

Нормативно-правове забезпечення вивчення економіки. Місце курсу економіки у навчальних планах загальноосвітніх навчальних закладах різного типу і профілю. Навчально-методичне забезпечення шкільного курсу економіки. Основні навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Економіка. 10-11 класи. Профільний рівень». Навчальні програми курсів за вибором та факультативів: «Економіка для учнів 2 – 11 класів» (Решетняк О.В., Лелюк Ю.М., Бескова Н.В. й ін.), «Фінансова грамотність» (Смовженко Т.С.), «Споживач на ринку послуг» (Данилова О.Є.), «Прикладна економіка» (Назаренко Т.Г.) Підручники та навчальні посібники з економічних дисциплін, рекомендовані Міністерством освіти та науки України.

Тема 2.2 Фундаментальні поняття економіки та особливості їх викладання.

Проблема вибору та альтернативна вартість. Крива виробничих можливостей. Економічна гра „Купуємо будинок”. Ситуаційні завдання «Як витратити шкільний бюджет», «Хто отримає книгу». Виробництво. Ефективність. Головні чинники зростання ефективності виробництва. Продуктивність праці. Економічна гра „Книжкова фабрика”. Кейс «Продуктивність праці та КВМ шкільної майстерні». Основні питання економіки. Власність. Економічна система. Типи економічних систем. Економічна гра „Права власності”, „Хто вирішує”. Ситуаційні завдання „Все починається спочатку”, «Типи економічних систем» Дійові особи економіки: домогосподарство, підприємство (фірма), держава. Види ринків. Кругообіг економічної діяльності. Мотивація економічної поведінки. Економічна раціональність. Маржинальний (граничний) аналіз. Принцип порівняльних переваг. Кейси „Добровільний обмін” та „Виробництво піци”.

Тема 2.3. Інтерактивні технології викладання методологічних основ ринкової економіки.

Економічна поведінка споживача. Попит та закон попиту. Нецінові чинники попиту. Ситуаційні завдання «Закон спадної граничної корисності». Пропозиція та її чинники. Взаємодія попиту та пропозиції. Економічна гра «Ринок пшениці». Кейс «Взаємопов’язаність ринків». Еластичність попиту та пропозиції. Дискусія «Чи варто враховувати еластичність попиту на певний товар при ціноутворенні?» Витрати виробництва та прибуток. Кейси «Хот-доги, якими торгує Іван», «Бізнес пані М.І. Щасливої». Розрахунково-аналітичне завдання: «Оцінка структури витрат та ціни конкретного продукту за методом «витрати плюс». Типи ринкових структур. Економічна гра «Віджети і бластери». Види ринків та їх інфраструктура. Кейс «Швидке миття машин». Ситуаційне завдання: «Скільки робітників слід найняти».

Тема 2.4. Методологія викладання основ макроекономіки та світової економіки.

Основні прояви цілісності національної економіки. Розрахункові завдання із визначення основних макроекономічних показників. Графічний аналіз макроекономічної рівноваги у формі групової вікторини. Безробіття як наслідок порушення макроекономічної рівноваги. Баскет-метод «Екскурсія у Центр зайнятості». Брейн-ринг «Причини та наслідки безробіття для національної економіки». Інфляція як макроекономічне явище. Дискусія «Інфляція – це зло для економіки країни?». Аукціон з теми. Економічна гра «Основні інструменти монетарної політики з подолання інфляції». Роль уряду у регулюванні національної економіки. Вистава «Життя біля похмурого озера». Державні фінанси національної економіки. Державний бюджет. Визначення тенденції змін у структурі

надходжень та видатків до державного бюджету України. Мозкова атака «Як мінімізувати дефіцит державного бюджету України». Світове господарство та національна економіка. Світова торгівля та міжнародна валютна система. Економічна гра «Чому люди торгують?». Міжнародна міграція робочої сили. Міжнародний рух капіталів. Кейс «Сімейна подорож за кордон». Участь у міжнародних фінансово-кредитних організаціях та науково-технічному співробітництві. Аналіз структури та порівняння торгового і платіжного балансу різних країн. Методика «Карусель» з визначення абсолютних та порівняльних переваг країн, а також курсів валют.

Тема 2.5. Основні теоретичні засади та методичні прийоми проведення уроків з фінансової грамотності

Історія і теорія грошей. Ситуаційне завдання «Дії при виявленні фальшивих грошей». Баскет-метод «Екскурсія у музей грошей». Введення до власних фінансів. Розрахунково-аналітичне завдання «Бюджет родини та шляхи збільшення його профіциту». Мозковий штурм «Стратегії щодо накопичення необхідної суми і пришвидшення часу придбання запланованого об'єкта». Податки і податкова культура. Інтерактивна методика «Карусель»: Визначення податкових зобов'язань із різних видів доходів. Платіжні картки, банкомати і грошові перекази. Дискусія «Чи замінять платіжні картки готівкові гроші?». Іноземна валюта і валютні операції. Міні-дослідження «Динаміка курсу гривні до валют країн світу». Власна фінансова безпека. Кейси «Наслідки недбалого поводження з фінансовою документацією (випадки з життя)». Депозити. Завдання-дослідження «Складання алгоритму дій вкладника у випадку банкрутства банку. Яка роль Фонду гарантування вкладів фізичних осіб?», «Закордонні системи страхування депозитів. Їх порівняння з системою гарантування вкладів фізичних осіб в Україні». Інвестиції. Дискусія «Які види інвестицій є більш рентабельними в Україні?». Пенсійні заощадження. Види кредитів. Види кредиторів. Дослідження «Особливості кредитування певного (автомобільного, нерухомості) ринку (на прикладі декількох установ). Рольова гра «Переваги і недоліки аналогічних фінансових послуг банків, кредитних спілок, ломбардів і лізингових компаній». Фінансова складова запозичень. Кейс «Шляхи реструктуризації кредитів, що пропонуються українськими банками». Юридична складова запозичень: огляд і заключна частина. Страхування і фінансовий захист. Власний бюджет і фінансове планування. Мозковий штурм «Стратегії фінансової поведінки родини в умовах економічної кризи».

Модуль 3. Діяльність фахівця при веденні бізнесу у реальному секторі господарства.

Тема 3.1. Створення бізнесу та форми його організації.

Пошук ідеї бізнесу та умови його створення. Стартапи як сучасні форми розвитку бізнесу: приклади відомих вітчизняних стартапів та генерація нових проектів. Місце бізнес-плану у діяльності підприємця. Організаційно-правові форми бізнесу. Види підприємств. Класифікація підприємств міста за різними класифікаційними ознаками. Легалізація бізнесу: механізм реєстрації та надання необхідної звітності щодо власної підприємницької діяльності.

Тема 3.2. Фінансове забезпечення бізнесу.

Створення початкового капіталу у бізнесі та його використання. Організація фінансування бізнесу: аналіз різних джерел акумулювання коштів. Кредитування бізнесу. Фінансове обслуговування підприємницької діяльності. Особливості оподаткування різних видів підприємницької діяльності. Страхування та управління ризиками у бізнесі.

Тема 3.3. Організація управління персоналом у бізнесі.

Підходи до управління персоналом на підприємстві. Системи зв'язків із громадськістю. Стимулювання праці найманих працівників. Командоутворення та шляхи об'єднання працівників підприємства. Стилі керівництва персоналом.

Тема 3.4. Інформація як необхідний елемент ведення бізнесу.

Особливості інформації при прийнятті рішень у бізнесі. Вартість інформації та інформаційних продуктів. Маркетинг як процес поширення інформації про власний продукт. Сучасні форми та види маркетингу. Інтернет-реклама та соціальні мережі як ефективні механізми, що допомагають вести бізнес.

3. Засоби діагностики успішності навчання

Оцінювання якості знань студентів здійснюється шляхом поточного, модульного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, активної участі на семінарських заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо.

Контроль та оцінювання при тренінговому навчанні побудовані на використанні та розвитку особистісних характеристик студентів. Організація контролю в процесі тренінгу означає створення системи моніторингу за ходом діяльності таким чином, щоб визначати рівень досягнення заданих цілей на кожному етапі та своєчасно коригувати можливі відхилення.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді наскрізного моніторингу ступеня активності та сформованості компетентностей. Цей контроль складається з виконання таких видів робіт: активність студентів під час тренінгів, підготовка завдань та проведення тренінгових занять, здійснення модульного контролю та проведення підсумкового заліку.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік

5. Рекомендовані джерела

Базова

1. Афанасьєв М. В. Тренінг формування компетенцій з економіки підприємства : навч. посібн. / М. В. Афанасьєв, І. В. Гонгарєва, Д. О. Тишенко. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2010. – 328 с.
2. Пілецька Л. С. Психологія бізнесу: довідково-методичний посіб. – Івано-Франківськ: Місто-НВ, 2007. – 150 с.
3. Райз Е. Стартап без помилок. Посібник зі створення успішного бізнесу з нуля. / Ерік Райз. – К. : Віват, 2016. – 368 с.
4. Тренінгові технології навчання з економічних дисциплін: навч. посібн./ Г.О. Ковальчук, Н. Ю. Бутенко, М. В. Артюшина та ін. – К. : КНЕУ, 2006. – 320 с.

Допоміжна

1. Бєвз В., Главник О. Основні положення щодо проведення тренінгів. URL: <https://osvita.ua/school/method/technol/598/>
2. Інноваційні методи викладання економічних дисциплін та їх використання в процесі підготовки бакалаврів і магістрів з економіки. Навчально-методичний посібник для студентів галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 051 «Економіка» (Економічна теорія). – Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2019. – 162 с.
3. Креденцер О.В. Тренінг «Формування підприємницької поведінки в персоналі освітніх організацій для ефективного забезпечення організаційного розвитку». Актуальні проблеми психології : зб. наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Т.1 За ред. С.Д. Максименка, Л.М. Карамушки. 2011. Вип. 32. С. 218-227.
4. Кубарева І.В., Шиманська О.В. Тренінг в економічній освіті: роль у формуванні особистості фахівця. URL: <http://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/6363>
5. Кучеренко В. Р. Основи бізнесу. Практичний курс (збірник вправ, задач, тестів та ситуаційних завдань): навч. посіб. / за заг. ред. В. Р.Кучеренко [В. Р.Кучеренко, Н. В. Добрава, Я. П. Квач, М. М. Осіпова. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 176 с.
6. Основи підприємництва: теорія і практикум : навч. посіб. / В. Г. Воронкова, А. Г. Біліченко, О. В. Желябін, М. А. Ажажа. – Львів : Магнолія, 2009. – 454с.

6. Додаткові ресурси

1. Бібліотека імені В.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Загальне законодавство Верховної Ради України. URL: www.zakon.rada.gov.ua

3. Освітній портал «Экономика. Социология. Менеджмент» URL:
<http://www.ecsocman.edu.ru>
4. Освітній портал «Экономическая школа» URL: <http://www.economicus.ru>
5. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.kiev.ua>
6. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL:
<http://www.ukrstat.gov.ua>
7. Офіційний сайт Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти». URL: www.imzo.gov.ua
8. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
9. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>
10. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
11. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
12. Офіційний сайт Ради підприємців України при КМУ. URL:
<http://www.radakmu.org.ua>